

HODOWLA I ZOOHIGIENA

TADEUSZ FRYMUS

Wpływ żywienia macior na ilość odchowanych prosiąt

Instytut Fizjologii Zwierząt Wydziału Weterynarii AR w Warszawie

Dyrektor: prof. dr J. MAZURCZAK

Żywienie macior, zwłaszcza próśnych i karmiących, jest jednym z istotniejszych czynników wpływających na ostateczną ilość prosiąt odchowanych z jednego miotu. Niedoborowe żywienie macior może wpływać dwojako na liczebność przychówka: bezpośrednio — przez zmniejszenie ilości urodzonych prosiąt oraz pośrednio — przez osłabienie odporności noworodków, co zwiększa częstość zachorowań i upadków w okresie do odsadzenia. Osłabienie odporności prosiąt następuje głównie wskutek zaburzeń jakościowych i ilościowych laktacji, a co za tym idzie — wskutek niedożywienia prosiąt.

Wobec braku danych dotyczących zależności między sposobem żywienia macior a ilością odchowanych prosiąt podjęto pracę mającą na celu określenie jaki procent indywidualnych rolników żywi maciory nieprawidłowo oraz przeanalizowanie skutków niedoborowego żywienia macior, rzutujących na zdrowotność i liczebność prosiąt w miocie.

kresu między wiosną 1970 a wiosną 1971 r. Całość zebranego materiału na podstawie — Norm żywienia zwierząt gospodarskich, PWRiL, Warszawa, 1968, zależnie od sposobu żywienia macior podzielono na cztery grupy.

Grupa I: Maciory żywione prawidłowo zarówno do połowy ciąży, jak i od połowy (zmiana żywienia podczas wysokiej ciąży i w czasie laktacji na lepsze.

Grupa II: Maciory żywione stale według norm dla macior niskoprośnych, a więc bez zmiany podczas wysokiej ciąży i w laktacji, przez co żywienie staje się niedoborowym.

Grupa III: Maciory żywione niedoborowo w pierwszej połowie ciąży, ale ze zmianą żywienia na lepsze od połowy ciąży.

Grupa IV: Maciory stale żywione niedoborowo.

Wyniki i omówienie

Otrzymane wyniki przedstawiono w tab. 1.

Porównanie wyników w grupach skrajnych I i IV unaocznia straty ponoszone przez rolników wskutek nieprawidłowego żywienia macior. W grupie macior żywionych stale niedoborowo rodziło się średnio o 4 prosięta mniej niż w grupie żywionej prawidłowo, a odchowa-

Tab. 1. Wpływ żywienia macior na ilość odchowanych prosiąt i częstość występowania bezmleczności

	Sposób żywienia			
	I Prawidłowo stale	II Prawidłowo do połowy ciąży	III Niedoborowo do połowy ciąży	IV Niedoborowo stale
Procent hodowców stosujących dany system żywniowy	46,6%	47,0%	2,2%	4,2%
Średnia liczebność miotu	11,3	10,7	8,7	7,4
Średnia ilość odchowanych prosiąt	9,7	8,8	6,4	4,8
Średni procent upadków	15%	17%	28%	35%
Częstość występowania bezmleczności u macior (w %)	2,9%	3,4%	3,0%	10,8%

Materiał i metody

Członkowie Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych SGGW przeprowadzili w sierpniu 1971 r. ankietę wśród rolników wybranych wsi województwa warszawskiego. Badaniem objęto 20 wsi z powiatów Wyszaków, Pułtusk, Ostrołęka i Maków Mazowiecki. W sumie zebrano ponad 700 ankiet, w których zarejestrowano łącznie 1180 miotów. Ankietę dotyczyły o-

ło się średnio mniej o 5 prosiąt. Po przyjęciu średniego miotu z grupy I za 100%, średni miot z grupy IV wyniesie tylko 55%. Ilość prosiąt odchowanych w grupie IV wynosi w stosunku do grupy I 49%.

Z uzyskanych danych wynika, że na ilość urodzonych i odchowanych prosiąt istotny

wpływ miała poprawa żywienia macior w drugiej połowie ciąży. Zmiana ta rzutowała korzystnie również na zdrowotność prosiąt, na co wskazuje mniejszy procent upadków w grupie I w stosunku do II oraz w grupie III w stosunku do IV.

Sposób żywienia macior wpływa również na częstość występowania bezmleczności poporodowych, na co wskazuje prawie czterokrotnie mniejsza ich ilość wśród macior żywionych prawidłowo w porównaniu z maciorami żywionymi niedoborowo.

Interesującym wydaje się stwierdzenie, że bezmleczność występuje rzadziej u macior żywionych prawidłowo w drugiej połowie ciąży. Żywienie w pierwszej połowie ciąży prawidłowe czy niedoborowe nie wywierało szczególnego wpływu na procent występowania bezmleczności. Zmiana żywienia w zaawansowanej ciąży wydaje się więc być istotnym czynnikiem poprawiającym laktację.

Ponieważ badane wsie były zdaniem miejscowych lekarzy typowymi pod względem ho-

dowli trzody, należy przypuszczać, że otrzymane wyniki odzwierciedlają sposób żywienia macior w całej północno-wschodniej części województwa warszawskiego.

Wnioski

1. Ponad połowa rolników indywidualnych żywi maciory nieprawidłowo.

2. Im gorsze jest żywienie maciory, tym mniejszy jest miot, większy procent upadków i większe prawdopodobieństwo wystąpienia bezmleczności poporodowej.

3. Straty wynikające z niedoborowego żywienia macior mogą sięgać połowy miotu.

4. Należy rozwinąć szeroką akcję szkoleniową wśród rolników i przekonywać hodowców o konieczności i opłacalności właściwego żywienia macior, zwłaszcza wobec planowanej intensyfikacji produkcji trzody chlewnej w naszym kraju.

Adres autora: Tadeusz Frymus, Warszawa, ul. Pasteura 4/6 m. 60.

HIGIENA I TECHNOLOGIA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

BRONISŁAW KOZAKIEWICZ

Z badań nad ekstensywnością inwazji wągrzycy bydła w woj. poznańskim*)

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Poznaniu

Kierownik: dr T. LOSIŃSKI

W wielu krajach w tym również w Polsce wągrzyca bydła stanowi poważny problem sanitarno-ekonomiczny (1, 2, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 16), którego prawidłowe rozwiązanie warunkowane jest m. in. od właściwego rozeznania inwazyjologicznego. Stosunkowo mała ilość krajowych publikacji na ten temat nie mogła ze względów zasadniczych w wystarczający sposób naświetlić i wyjaśnić wielu spraw związanych z tym zagadnieniem, zarówno pod względem epidemiologicznym, jak i epizootycznym.

Nawiązując jednak do nich należy podać, że ekstensywność inwazji wągrzycy bydła kształtowała się w poszczególnych regionach naszego kraju różnie. Prost (12) w 1955 r. podaje, że w badaniach poubojowych na terenie Polski

stwierdzono wągrzycę bydła od 0,09% do 5,312%. Wg Kuczyńskiego (7) w Zakładach Mięśnych CPMs w Łodzi w latach 1965—1969 ekstensywność inwazji wynosiła 1,89%, natomiast Luks (10) w ZM CPMs w Elblągu, w 1966 r. podaje 1,05%. Adonajło i wsp. (1) określają średnią krajową ekstensywność inwazji wągrzycy bydła w 1967 r. na 0,58%.

Dla porównania ekstensywność inwazji wągrzycy bydła w innych krajach europejskich przedstawia się następująco: Czechosłowacka Republika Socjalistyczna w 1964 r. — w Czechach 1,385% i w Słowacji 0,312% (4), Niemiecka Republika Demokratyczna w 1963 r. — 2,01% i w 1964 r. — 2,63% (2), z tym jednak, że we Frankfurcie n/Odrą w 1966 r. — 7,23% (11), Niemiecka Republika Federalna w 1962 r. — 2,138% i w 1963 r. — 2,122% (15, 16), w Austrii w 1960 r. — 2,26% (3), w Holandii w 1961 r. — 3,11% (13), w Irlandii w latach 1961—63

*) Praca wykonana w ramach polsko-amerykańskiej współpracy naukowej z Center for Disease Control, Atlanta, USA.